

* త్రివ్రవాద/విప్లవ ఉద్యమాలు *

- త్రివ్రవాద ఉద్యమాలకు గల పేరు — సమరశీల జాతీయోద్యమాలు.
- భారతదేశంలోని విప్లవోద్యమ కాలమును మూడు దశలుగా వర్గీకరించవచ్చు.
  1. మొదటి ప్రపంచయుద్ధ ముందుదశ.
  2. మొదటి ప్రపంచయుద్ధ కాలదశ
  3. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధానంతర దశ.
- భారతదేశంలోని గాయకత్వం విమోచనానించేకపోతుందని ప్రకాశ ప్రస్థానాలకు లక్ష్య దేశమువల విప్లవబాట పట్టించి.
- ఐర్లాండ్లోని త్రివ్రవాదులు, రష్యాలోని శూన్యవాదులు భారతవిప్లవవాదులకు ఆదర్శాలు.
- ఈ ఉద్యమాలు మహారాష్ట్ర, బెంగాల్, పంజాబ్ లలో కేంద్రీకృతమై త్రమంగా విదేశాలకు విస్తరించాయి.
- భారతదేశ విప్లవోద్యమాల జన్మస్థలంగా సుత్తంశ్ర పొందిన రాష్ట్రం — మహారాష్ట్ర.
- భారతదేశపు తొలి త్రివ్రవాది — వాసదేవ బలవంతు వాడే. [బతుకు-విప్లవోద్యమపేట] (బద్వంతు)
- ఇతను కింగ్స్ ప్రభుత్వములో క్షణికంగా విధులు నిర్వహించేవాడు.
- ఇతని మాతృమూర్తి మరణించిన రోజున కింగ్గేయుల ఇతనికి సెలవు ఇవ్వలేదు.
- ఉద్యోగానికి రాజీనామా చేసి కింగ్గేయులకు ప్రతిరేకంగా విప్లవోద్యమాలను ప్రారంభించాడు.
- నిజాం ప్రభుత్వ సైనికాధికారులు ఇతనిని బంధించి కింగ్గేయులకు తప్పరించారు.

* మహారాష్ట్రలోని త్రివ్రవాద ఉద్యమాలు :-

* హిందూధర్మ సంక్షోభాల్ని :-

- ఈ సంస్థ స్థాపకులు — భాషేకర్ నోదరులు - 1. దామోదర భాషేకర్.
- 2. బాలకృష్ణ భాషేకర్.
- 1897, June 22న పూనా ప్లేగు నివారణ తథికారులైన రాండ్ మంయు చొచ్చిల్స్కు భాషేకర్ నోదరులు వాతమూర్తారు.

* త్రిభువ భారత్ :- [1904]

- భారత మొట్టిమొదటి రహస్య విప్లవ సంఘం — త్రిభువ భారత్.
- ఈ సంస్థకు తొలిపేరు — మిత్రమేల్. [1899 - స్థాపించబడిన 4వది]

→ స్థాపకులు - సావారుల నాదయలు. - 1. గణేష్ సావారుల.

2. బిసాయికి దామోదర్ సావారుల.

→ V.సి. కాలాక్షరాల లండన్ లో ఏర్పాటు చేసిన సంస్థ - Free Indian Society.

→ ఈ సొసైటీలోని ముఖ్య సభ్యులు - 1. లాలా హరదయాళ్.

2. మధన్ వాల్ డింగ్రో.

* → V.సి. సావారుల, లాలా హరదయాళ్ లను 'భారత విప్లవోద్యమ కేంద్రం' లో కలిపారు.

* → తిరుగుబాటు భారత సంస్థ వారు కర్ణాటకలోని పత్రిక - కౌన్ (కాగడ)

→ గణేష్ సావారుల ఇంటి జాతీయోద్యమ పిత తిరుగు 'మాజి' కిరీటాక్షరము మరణించారు.
- తిరుగుబాటు.

* నాసిక్ కుట్ర కేసు:-

→ ప్రభుత్వం పట్ల విద్రోహపూరిత రచనలు చేసిందని గణేష్ సావారులకు నాసిక్ జిల్లా జడ్జి 'జైల్స్' తండ్లమాన్ కేసు విధించాడు.

→ దీని ప్రతికారంగా తిరుగుబాటు సంస్థ సభ్యులయిన 'తిరుగుబాటు కారక' జైల్స్ ను హతమార్చాడు.

→ జైల్స్ హతమార్చిన ప్రభుత్వం 'నాసిక్ కుట్ర కేసు'గా ప్రకటించింది.

→ నాసిక్ కుట్ర కేసు ప్రధానండుడు - V.సి. కాలాక్షరాల.

→ V.సి. సావారులకు తండ్లమాన్ కేసు విధించబడడానికి ప్రధాన కారకుడు - కర్ణాటక విప్లవోద్యమ కార్యదర్శి (Deputy Secretary) [ఉపభారత ప్రభుత్వ కార్యదర్శి]

→ కర్ణాటక విప్లవోద్యమ హతమార్చిన వాడు - మధన్ వాల్ డింగ్రో.

→ 1909 లో మధన్ వాల్ డింగ్రో లండన్ లో ఉరితీయబడ్డాడు.

→ "భారతదేశం మాకు ఏమి కేంద్రీకృతం అంటే ఏదీ కాదు, ఏదీ కాదు" లో ప్రభుత్వం విధించాడు - మధన్ వాల్ డింగ్రో.

* ఢిల్లీ కుట్ర కేసు:-

→ 1912 లో మైత్రా యన్ వాల్ కేసు ఢిల్లీ లో చాంబీ చౌకీలో బంబులు పారబెట్టడం చేసిన

తిరుగుబాటు భారత సంస్థకు చెందిన వారు - 1. సచింద్ర ప్రసాద్.

2. రష్ బహుళ బోస్. [B/o. S. Bose.]

→ సచింద్ర ప్రసాద్ కు జీవిత శిక్ష విధించబడింది.

- * సచింద్ర స్మృతి రచయిత నవల - బంధుజీవన్.
- రషీ బహార ఖాన్ జిహాదు పాఠశాల - తనకే స్థిరపడ్డడు.
- అఖిల భారతీయ చెందిన సత్య చంద్ర బెనర్జీ రచయిత నవల - ఫణి కదేవి.

* బెంగాల్ లో విప్లవోద్యమాలు:-

* అనుబంధ సమితి ఆఫ్ కలకత్తా:- [1902]

- * → బెంగాల్ లో మొట్టమొదటి రహస్య త్రవ్వక సంస్థ.
- న్కాపకులు - 1. జతేంద్రనాథ్ బెనర్జీ
- 2. ప్రమోద్ మిట్టల్.
- 3. బరేంద్రకుమార్ ఘోష్. [130 - తరవింద ఘోష్]
- 4. భూపేంద్రనాథ దత్త. [130 - వివేకానంద]
- అనుబంధ సమితి వారు ప్రధానంగా ఏతరలు - 1. యుగాంతర
- 2. సర్వ.

→ 1904 జీవితాన్ని ఇస్తూ మరొకరి జీవితాన్ని ముందుకు తీసుకు వెళ్ళే ఆ స్వాస్థ్యం వాడు - బరేంద్రకుమార్ ఘోష్.

* ఆలంపూర్ కుత్బుల్ కేస:-

- అనుబంధ సమితి చెందినవారు కలకత్తాలో ఆలంపూర్ వద్ద 'మార్కెట్ లాజ్' అను ప్రదేశంలో ఒక బాంబుల ఫ్యాబ్రికేషన్ నెలకొల్పారు.
- 1908, May నెలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఈ బాంబుల ఫ్యాబ్రికేషన్ దాడిచేసి అనుబంధ సమితి గాయకులపై 'ఆలంపూర్ కుత్బుల్ కేస' ను నమోదు చేశారు.
- ఈ కేసు ప్రధాన నిందితుడు - తరవింద ఘోష్.
- తరవింద ఘోష్ కు తండ్రుల సహకారంతో విధింపబడినది.
- తరవింద ఘోష్ తనను స్వయంగా - బెత్తరంజీ దాస్.
- ఆలంపూర్ కుత్బుల్ కేసులో ఆంధ్రప్రదేశ్ లో గా మారింది - హత్య గోళాభయం.

* కలకత్తా కుత్బుల్ కేసు:- | ముజఫ్ ఫర్ కుత్బుల్ కేసు:-

- 1908 లో ముజఫ్ ఫర్ కుత్బుల్ కేసు అయిన కింగ్స్ ఫోర్డ్ పై బాంబు దాడుల చేసిన అనుబంధ సమితి సభ్యులు - 1. కుడిరామ్ ఖాన్.
- 2. నవనాథ్ కుమార్ ఖాన్.

→ 1909 లో మదరాసులోని ఉరితయబడ్డారు. (1945)

→ ప్రపంచమొక చరిత్ర చరిత్రాత్మక చేసారు.

* ఆలక్ విలిం పొగుడుతూ తన పత్రాలలో వ్యాసాలు రాయాడు.

→ తన పత్రాల సమితి నామము డాక్టర్ విద్వాంసచేసినాడు - పులిండాస్.
(19)

* విదేశాలలో విప్లవోద్యమం:-

* Indian Home Rule League Society:- (London) [1905]

→ స్థాపకుడు - కృష్ణకృష్ణవరక.

→ ఇతను నేతృత్వంలోని పత్రం - Indian Socialist.

→ ఈ సొసైటీ లో ముఖ్య సభ్యుడు - V.వి. నావారక.

→ కృష్ణవరక యొక్క తన చరులలో ముఖ్య మహిళ - మేడం కామా.

→ మేడం కామా ఆరుడు - భారత విప్లవ మాత.

→ ఈమె నేతృత్వంలోని పత్రం - వందే బందే మాతరం.

→ ఈమె స్థాపించిన సంస్థ - Indian Society. (London)

* ఈమె కొంతకాలం దాదాభాయ్ నోరోడికి కృతజ్ఞులుగా విభులనక్షణించింది.

→ 1907 లో డిలీలలోని 'స్ట్రాంగ్ గ్రోప్'లో ఆవర్తన తర్వాత మేడం కామా ఎగురవేసింది.

* విదేశాలలో ఆవర్తన తర్వాత ఎగురవేసిన మొట్టమొదటి మహిళ - మేడం కామా.

→ ఈ ఆవర్తన తర్వాత రంగులు - ఎరుపు, పసుపు, ఆకుపచ్చ.

→ ఈ పత్రం ముద్రణ వందే మాతరం తన దేవనాగరికి అపేల్ రాసి ఉంటుంది.

→ 1936, Aug 18 న మేడం కామా మరణించినది.

* సెర్టికల్ విప్లవోద్యమం:-

→ విప్లవ నాయకుడు - వీరేశ్వరస్వామి కటాక్షాస్వామి. [ప్రొ. సోజిగ్గాయలు]

→ ఇతను నేతృత్వంలోని పత్రం - తచ్చాక.

* కెనడాలో విప్లవోద్యమం:-

→ విప్లవ నాయకుడు - తారకానాథ్ దాస్.

→ ఇతను నేతృత్వంలోని పత్రం - Free Hindustan

* అమెరికాలో విప్లవోద్యమం:-

* గదర పార్టీ:- [1913, Apr 21]

→ గదర అనగా — ఆరుగురుబాటు

* → ఈ పార్టీ అసలుపేరు — పసిఫిక్ తీర హిందీ మహాసమ్మేళనం.

→ ఈ సంస్థ స్థాపకులు — నోవోసింగ్ బాట్సా, లాలా హరదయాళ్, రామచంద్ర బక్కతువ్వా, పండిత శాస్త్రిరామ్.

→ ఈ పార్టీ తొలి ఉద్దేశ్యం — నోవోసింగ్ బాట్సా.

→ తొలి ప్రధాన కార్యదర్శి — లాలా హరదయాళ్.

→ తొలి ప్రధాన కార్యదర్శి — పండిత శాస్త్రిరామ్.

→ ఈ పార్టీ స్వచ్ఛమే పత్రం — గదర. [1913, Nov]

→ ఈ పత్రం ప్రధాన కేంద్ర కార్యాలయం — నాన్ ఫ్రాన్సిస్ కో.

→ ఈ పత్రం ఉర్దూ, గురుముఖి, ఇంగ్లీషి, మరాఠీ భాషలలో ప్రచురించబడింది.

→ ఉర్దూ గదర పత్రం సంపాదకుడు — లాలా హరదయాళ్. (శ్రీజీతి)

→ గదర పార్టీలో చేరిన ఏకైక దక్షిణ భారత దేశీయుడు/కంఠుడు — దక్షి చెంబయ్య.

→ గదర పార్టీ నాయకుల విద్యుత్తు చేయబడిన ప్రదేశాలు — 1. హంకాంగ్. 4. శాంఘై
2. మఘలా. 5. పనామా
3. బ్రూకలిన్.

* కొమగతమాకు సంఘటన:- [1914, Sep 28]

→ కొమగతమాకు ఒక జిప్సో ఫౌక పేరు.

→ మొదటి ప్రపంచ యుద్ధ కాలంలో ఈ సంఘటన జరిగింది.

→ హంకాంగ్ లోని నీకుల మతస్థులు కొమగతమాకు అనుకూలంగా వారసువారీ పు బయటకొరారు.

→ కేరళా నౌకాదళాధికారులు ఈ నౌకను ఆస్తి భారత దేశానికి పంపించారు.

→ ఈ నౌక కలకత్తాలోని Budget Budget (బుడ్జెట్ బుడ్జెట్) అను నౌకాశ్రయానికి చేరుకున్నది.

→ భారత దేశంలోని కంస్య నౌకాదళాధికారులు నౌకలో విప్లవ శ్రేణులు ఉన్నారని అనుమానించి కాబట్టి జరిపారు.

→ ఈ కార్యాలయంలో 18 మంది నీకుల మతస్థులు మరణించారు.

→ క్రాంతిని నిమగ్న మతస్థులు సుమధత సింగ్ నాయకత్వంలో ఆరుసూబాలు చేయాలని ప్రశ్నించారు.

→ ఆరుసూబాలు దారులను ప్రభుత్వం ప్రశ్నించింది.

* (సి) జిమ్మోయిస్ ప్లాన్ :- [1915]

→ జిమ్మోయిస్ విదేశాంగ మంత్రి, తనకు భారత లిప్రవాదులను మద్య ఆయుధాల పంపిణీకి పదింపు బంపందమే 'జిమ్మోయిస్ ప్లాన్'.

* Hindusthan Republican Association *
(HRA)

→ స్థాపించబడిన సంవత్సరం - 1924 , ప్రదేశం - కన్పూర్.

* → కన్పూర్ కు చంద్రకామలక్ష్మి అనుకు - భారత విప్లవరాజకీయాలు

→ స్థాపకులు - 1. సచంద్ర సుబ్రామణ్యం.

2. రాంప్రసాద్ బిస్మిత్.

3. బోనోష్ చటర్జీ

4. చంద్రశేఖర్ ఆజాద్.

* → 'సర్వోత్కర్షి కి తమూ' - అను విప్లవ పాఠం గీత రచయిత - రాంప్రసాద్ బిస్మిత్.

* → 'పక్షి సమాజ్ కి జిత్' - అను విప్లవ గీత రచయిత - బంకీందయాళ్.

* కార్యకర్త పుస్తక కేంద్రం :- [1925, Aug 9]

→ HRA సంస్థ సభ్యులు కార్యకర్త అను పుస్తక కేంద్రం వద్ద రైలునుండి అబ్దుల్ హక్కులను కల్గొట్టారు.

→ ఆంగ్ల ప్రభుత్వం ఈ కేసును కార్యకర్త పుస్తక కేంద్రం నాశనం చేసింది, HRA కు చెందిన అధ్యక్షులు అరెస్టు చేసింది.

→ మరణ శిక్షకు గురికాబడిన వారు - 1. రాంప్రసాద్ బిస్మిత్

2. బోనోష్ సింగ్.

3. అక్షయ్ నాథ్.

4. రాజేంద్ర లహరి.

→ జైలయ ఉద్దమంట్ల మరణ శిక్షకు గురికాబడిన అరెస్టు - అక్షయ్ నాథ్.

→ కార్యకర్త పుస్తక కేంద్రంలో జైలయ ఉద్దమంట్ల గురికాబడిన వారు - సచంద్ర సుబ్రామణ్యం.

→ శిక్షకులను తప్పించుకుని www.osmanian.com గడపిన వారు - చంద్రశేఖర్ ఆజాద్.

* Hindustan Socialist Republican Association (HSRA)

→ స్థాపకులు - భగత్ సింగ్, చంద్రశేఖర్ ఆజాద్.

→ స్థాపించబడిన సంవత్సరం - 1928.

→ స్థాపించబడిన ప్రదేశం - కోల్కత్తా మైదానం, Delhi.

* లావోర్ కుట్రకేసు:-

→ HSRA సంస్థ సభ్యులైన భగత్ సింగ్, నివామి రాజ్ గురు, సుభాష్ చంద్ర బోస్ లు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ - ఆంధ్ర సాంకేతిక వాతావరణం.

→ సాంకేతిక వాతావరణం 'లావోర్ కుట్రకేసు' గా ఆంధ్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించింది.

→ లావోర్ కుట్రకేసు ప్రాంతీయ మామూలుగా తప్పించుకుని పరిష్కరించారు.

→ 1929, Apr 8 న భగత్ సింగ్, బతుకేశ్వర దత్తాత్రయ ఢిల్లీలో కేంద్ర నాసనాథుల బాంబుల వినియోగం.

→ ఈ రోజున నాసనాథుల రెండు బల్లలపై దుర్ఘటన జరిగింది.

1. వాణిజ్య వివాదాల బిల్లు [Trade Dispute Bill]

2. ప్రజా రక్షణ బిల్లు [Public Safety Bill]

→ 'మాట్టలకు విపరీతంగా బాంబుల వనరు' ఈ రెండింటికీ ఎర్రతరహా వారు వదులుకు వెదకబడ్డారు.

→ ఇంగ్లీష్ లాంగ్వేజ్ - long live Revolution ఈ సూక్ష్మంగా భగత్ సింగ్, బతుకేశ్వర దత్తాత్రయ లాంగ్వేజ్.

→ భగత్ సింగ్ లాంగ్వేజ్ అంతరం అన్ని ప్రభుత్వం లావోర్ కుట్రకేసును పునః పరిశీలన చేస్తుంది.

→ లావోర్ కుట్రకేసులో భగత్ సింగ్ తరఫున ఛాయావాది - ఆసఫ్ ఆలీ.

→ 1931, Mar 23 న లావోర్ కేసులో భగత్ సింగ్, రాజ్ గురు, సుభాష్ చంద్ర బోస్ ఉంటారు.

* భగత్ సింగ్:- [28th Sep, 1907 - 23rd Mar 1931]

→ ఇతను స్థాపించిన సంస్థలు - 1. పంజాబ్ వజ్ర భారత్ సభ

2. కెల్లెస్ పార్టీ

→ ఇతను రచించిన గ్రంథం - నేను నాస్తికుని ఎట్లా ఉన్నాను. [I am an atheist]

* → విప్లవకారులైన భగత్ సింగ్ యొక్క పీఠం — అజిత్ సింగ్.

→ అజిత్ సింగ్ లాఠాలజిపతిరాయ్ ముఖ్య అనుచరుడు, గద్దక్ పాబ్లొ స్వర్గుడు.

→ అజిత్ సింగ్ ప్రధానాధికారి పత్రం — పీష్వా.

→ 1947, Aug 16 వ లాఠాల్స్ అజిత్ సింగ్ మరణించాడు.

* → విప్లవకారులను రాజకీయ ఖైదీలుగా చూడాలని డిమాండ్ చేస్తూ లాహోర్ డిలీటబుల్ '63' తోజులపాటు ప్రకారం చేసివారు — జిత్ సింగ్.

→ 1929, Sep 13 న జిత్ సింగ్ మరణించాడు.

→ స్వాతంత్ర్యం ముందు అత్యధిక తోజుల ప్రకారం చేసివారు — జిత్ సింగ్.

* → 1931, Feb 27 న చంద్రశేఖర్ ఆజాద్ అలహాబాద్ కు సమీపంలో 'కల్చైక్' పాఠశాల Encounter చేయబడ్డారు.

* → చంద్రశేఖర్ ఆజాద్ మరణానంతరం HSRA కు సుప్రీం కోర్టుగా నియమించబడినవారు — యన్.పా. (పి)

* Hindustan Republican Army: [1930]

→ స్థాపకుడు — స్వామినాథ్.

→ ఇతను బెంగాల్ లోని లక్నోలో ఆయుధ గారాఫి తోచుకున్నాడు.

→ 1934, Jan 12 న స్వామినాథ్ ఉరితీయబడ్డారు.

* భారతమాత సాసైటీ:

→ స్థాపకుడు — వజ్రీ అయ్యర్, గ్రీలకంఠ ప్రమాచారి.

* → దక్షిణ భారతదేశంలోని విస్తృత ఆశ్రయ సంస్థ — భారతమాత సాసైటీ.

→ వజ్రీ అయ్యర్ 'ఆర్కాడీ' జ్యయమాల్ 'Ash' ను కల్పించాడు.

* కంఠ రాష్ట్రం ముఖ్య ఆశ్రయ బావడం:

→ 1917 రష్యా విప్లవం కంఠ యువకులు ఉత్తేజితపరిచింది.

→ మితవాదిగా, గాంధీయవాదిగా పేరొందిన డా॥ పట్టాభి నీతారామయ్య సైతం రష్యా విప్లవం పట్ల ఆసక్తిని www.osmanian.com

* → పెన్సి జీవిత చరిత్రను తెలుగులో తీసువదింపవారు - గోవిందరాజు వేంకటేశ్వరరావు.
 → పెన్సి జీవిత చరిత్రను చదివి కింద్రయవత విప్లవ భావజలం పట్ల ఆకర్షితులయింది.

* → 'మాలపల్లి' నవల రచయిత - ఉస్మాన్ అక్కినారాయణ.
 → ఈ నవల మొట్టమొదట సారిగా వర్ణపాఠం ప్రస్తావన తెచ్చింది.

* → ఉస్మాన్ దంపతుల స్థాపించిన విద్యసంస్థ - నారదానాంతిపాఠశాల. (Quantile) (బాడీపేట)

→ కౌకినాడ బాంబుకేసులో బాల్యం దుడు - ఓరుగంటి రామచంద్రయ్య
 → ఇతను విద్యార్థి కుడి ఆర్యదేశ విద్యాలయంలో చరిత్ర శిబిరంగా నియమించబడ్డారు.

* → గడ్డె లింగయ్య సంపాదకత్వంలో వెలువడి 'ప్రభ' అను పక్షపాతిక కమ్యూనిస్ట్ సిద్ధాంతాలను ప్రచారించేసింది.

→ 1939, డిసెంబర్ 2 వ ప్రపంచయుద్ధం ప్రారంభమయింది.

→ 2 వ ప్రపంచయుద్ధం సమయంలో వివిధ దేశాధికీతలు -

1. England ప్రధాన - చర్చిల్.
2. తమిళా ఉద్యమం - డ్రాంక్లిన్ డి రూజ్ వెల్ట్.
3. జపాన్ ప్రధాన - తోజో
4. జర్మనీ సమయం - ఆడల్ఫ్ హిట్లర్.
5. ఇటలీ సమయం - మస్సోలిని
6. రష్యా సమయం - స్టాలిన్.
7. చైనా ఉద్యమం - షియాంగ్ షై.

→ 2 వ ప్రపంచయుద్ధం సమయంలో భారత ప్రైవేటు - వార్డ్ లిస్ లిస్ గో.

→ 2 వ ప్రపంచయుద్ధంలో భారత స్వేచ్ఛం విప్లవం పచ్చాన పోరాడుతుండగా ప్రైవేటు ప్రకటించారు.

→ తమకు సంప్రదించకుండా ఈ ప్రకటన చేయడం వల్ల కాంగ్రెస్ ఆద్ర-త్యంతరాన్ని తెలిపి తమను కాపాడే ప్రయత్నం గానికాకా చేయాలి.

→ కాంక్రెస్ రాజకీయాల వల్ల శాస్త్రాలకు విమోచన లభించినదని జిగ్స ప్రకటించాడు.

→ 1939, ఏప్రిల్ 22న ముస్లింలీగ్ ' విమోచనా ద్విత్వవం' ను ప్రకటించింది.

* ఆగస్టు ఆఫీసు [1940, Aug 08]

→ ఈ ఆఫీసు ప్రకటించినవారు — ఖైరాతుల్లా ఖాన్ లిఖ్నో.

→ రెండవ ప్రపంచయుద్ధం తరువాత Executive Council ను విస్తరిస్తామని, తిరుగుబాటు భారతీయులకు ఎటువంటి అవకాశములను కల్పిస్తామని, కొన్ని ముఖ్యమంత్రుల సభలు భారతీయులకు ఉపగ్రహించి ఖైరాతుల్లా ప్రకటించాడు.

→ ఈ August office ను కాంక్రెస్ వ్యతిరేకించింది.

* వైకేగత సర్కారులు:- [1940, 08]

→ ఈ సర్కారులు ఉద్యమానికి మరొక పేరు — ఢిల్లీ ఛాంసెలరీ ఉద్యమం.

→ రెండవ ప్రపంచయుద్ధకాలములో ప్రభుత్వమును నిర్బంధించి పెట్టకుండా ప్రభుత్వ ప్రవృత్తి ఆకంఠం ఉండే వైకేగత సర్కారులు విచ్ఛిన్నం.

→ ఎంపిక చేయబడిన వ్యక్తులు మాత్రమే వైకేగత సర్కారులకు సహాయం కావాలి.

→ తాము ఎప్పుడూ, ఎక్కడ ఉద్యమం ప్రకటిస్తామో ప్రభుత్వానికి ముందుగా సమాచారం ఇవ్వాలి.

→ గాంధీజీచే ఎంపిక చేయబడిన మొట్టమొదటి వైకేగత సర్కారులు — ఆంధ్రాప్రదేశ్ విప్లవవాదులు.

→ వాళ్ళ సమావేశానికి పల్నాటి తిరు గ్రామం వద్ద విప్లవవాదులు ఉద్యమాన్ని ప్రారంభించారు.

→ 2వ వైకేగత సర్కారులు — జవహర్ లాల్ నెహ్రూ.

→ 3వ వైకేగత సర్కారులు — బ్రహ్మసత్తు.

→ 1941 నవంబరులో సమాచార వికేంద్ర మంది వైకేగత సర్కారులను స్వచ్ఛందంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ లో.

→ శంకరుల మొట్టమొదటి వ్యక్తిగత సత్కారం — వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (ఆంధ్ర గాంధీ)

→ ఇతర ఆంధ్ర వ్యక్తిగత సత్కారాలు —

1. ప్రకాశం.
2. చెజివాడ గోపాలరెడ్డి.
3. కొడివి తింగరాజు.

[కొడివి తింగరాజు]

- ఇతర కలపేదు, కంబంబ గ్రంథం — సంచారి.
- ఆంధ్ర దేశం నుండి 1423 మంది వ్యక్తిగత సత్కారాలు కేంద్రమంత్రి పాల్గొన్నారు.
- 1942, May నెలలో జిపాన్ బరాలను ఆశ్రయించుకున్నది.
- బరాలనుండి ఆహారపదార్థాల భారతదేశంలోకి దిగుమతి కాకుండా జిపాన్ తీర్మానించింది, ఫలితంగా బెంగాల్ లో ఆవరకపత్ర విస్తరణ సమాధు 40 లక్షలకు మించి వైఖా ప్రజల మరణించారు.
- 1942, Apr 6న జిపాన్ విశాఖపట్నం, కాకినాడలపై బాంబుదాడి చేసింది.

* క్రీష్ణ రాయబారం: [1942, May 11]

- భారతదేశ సమస్యల పరిష్కారం కోసం బ్రెజిల్ ప్రధాన చుట్టక క్రీష్ణ రాయబారాన్ని ప్రకటించాడు.
- నాలుగు భారత వ్యవహారాల శాఖ దర్శి (Secretary of State) — తిమోలి.
- నాలుగు ప్రాంతాలు — లాస్ అంజెల్స్ లో.
- స్వచ్ఛందాధిపతి — వేబర్.

* క్రీష్ణ ప్రతిపాదనలు:

1. యుద్ధం ముగిసిన పాక్షిక భారతదేశానికి తిరిగివేసే ప్రతిపత్తి (Romanian Status) కల్పించబడుతుంది.
2. రాష్ట్రాల జిమియన్ లో చేరకుండా ఉండవచ్చు.
3. స్వకేవ సంస్కారముల ఇష్టమైతే జిమియన్ లో చేరవచ్చు లేదా స్వతంత్రంగా ఉండవచ్చు.

→ పూర్ణ స్వాతంత్ర్యం తరువ్వి దేశం - అంగంకంకంకం గాంధీస్ లోవ్విప్రతిపాదనలన వ్యతిరేకింకంకం.

→ " దివాల తియిబోయ్ బ్రాంపవై ముండు తేదీ వేసి ఇచ్చిన చెకు [postdated Cheque]" తన లోవ్విరాయబారాన్ని విమర్శింకంకంకంవారు - Gandhii.

→ భారతదేశానికి మిగు చేయగల్గినది ఇదే - తియివే వెంటనే ఇంటిముఖం పట్టమని లోవ్వికం గాంధీ తెలియజేసాడు.

→ పోక్తాక్ ప్రతిపాదన లోకవోవడం వలన ముస్లింలొగి సైతం లోవ్విరాయబారాన్ని ఆకస్మంకంకం.

* వ్విట్ ఇండియా ఉద్యమం *
(1942, Aug 8)

→ భారతదేశ స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో చట్టంవతి దేశవ్రాప్త ఉద్యమం - వ్విట్ ఇండియా ఉద్యమం.

- ఈ ఉద్యమానికి గల ఇతరపేర్లు - 1. కనస్టవిప్రవం.
2. భారత్ చోడో ఆందోల్డ్.

→ వ్విట్ ఇండియా ఉద్యమం ప్రారంభం కావడానికి తక్షణ కారణం - లోవ్విరాయాణం విఫలం.

→ వ్విట్ ఇండియా ఉద్యమకాలంలో గాంధీ ఇచ్చిన సూచనం - నిం (ని) నియం (or) [కొలొ యా మొకొ] [వ్విటియమో వరమరణమో]

→ ఈ సూచనవిచ్చిన ప్రదేశం - Bombay.

→ తన జీవితంలో జనుసతున్న చివరి ఉద్యమం వ్విట్ ఇండియా ఉద్యమమని గాంధీ ప్రకటంకంకం.

→ 1942, Aug 9న ఆంధ్రప్రదేశ్ నాయకులందరినీ ప్రభుత్వం సస్థంకంకంకం.

- పూనాలొకొ ఆగాభాన్ భవంతిలో సస్థంకంకంకంకంకం వారు - 1. గాంధీ.
2. కస్తూరి.
3. సోజినినాయుడు.
4. మహదేవదేవాయు.

→ అవమర్షిన్ గొకొలో సస్థంకంకంకంకంకం వారు - 1. మెలగా ఆరుకంకంకంకంకంకం.
2. T. B. కృపారాని.

→ గాయకుల నిర్ణయించబడి ఉండడం వల్ల ఉత్పాదకం ఉండి ఉత్పాదక నిర్ణయించబడు

— 1. జెయి ప్రకాష్ గారాయన్

2. తరుణ ఆసఫ్ ఆలీ.

3. రాం మనోహర్ లోహియా.

4. ఉత్పాత పట్టాచార్.

5. బిజూ పట్టాచార్.

6. శి. ప. గోయంక. [Founder Spencer Retail Corporation]

→ Heroine of the వీట్ ఇండియా మోషియో - తరుణ ఆసఫ్ ఆలీ.

→ విద్యార్థులు, కాలికులు పెద్దసూచులు ఉత్పాదకం పాల్గొన్నారు.

→ వీట్ ఇండియా ఉత్పాదక సమయంలో భారతీయ కమ్యూనిస్టుల ఆందోళనలకు మద్దతు ప్రకటించారు.

→ ఈ ఉత్పాదకాలలో బాంబాయి నుండి రహస్య రేడియో కార్యక్రమాలు ప్రసారమయ్యాయి.

→ ఈ రేడియోను శాంతినే రేడియో అని వ్యవహరించారు.

→ ఈ రేడియోలో వార్తలను ప్రసారం చేసినవాడు - రాంమనోహర్ లోహియా.

* ఆద్రాదేశంలో వీట్ ఇండియా ఉత్పాదకం:-

→ ఈ ఉత్పాదకాలలో ఉత్పాత పట్టాచార్ మద్రాసులో ఉంటూ రహస్యంగా ఉత్పాదక నిర్ణయించాడు.

→ రఘునాథ్ పులకర్ అను వ్యక్తి మచిలీపట్నంలో ఉత్పాదక నిర్ణయిస్తూ ఉత్పాత పట్టాచార్ కు సహకరించాడు.

→ 1942, Aug 12న విద్యార్థులు తెనాలి రైల్వే స్టేషన్ పై దాడి చేశారు, గాత్ర కాల్పులలో 9 మంది మృతి చెందారు.

→ మరణించినవారి స్మృతి చిహ్నం తెనాలి 'మార్టిర్స్ ప్లాట్' కలదు.

→ 1942, Aug 13న గుంటూరులో, ఆగస్టు 14న భీమవరంలో కాల్పులు జరిగాయి.

→ బింగళీ, పాలకొల్లు, దుగ్గిరాల, రేలంగి, జానకొండ (ప్రకాశం), మఠిచెట్లపాతెం మొదలైన ప్రదేశాల వద్ద కాబ్బట బిరిగాలు.

→ వ్యేక్త ఇండియా ఉద్యమకాలంలో ఈ ప్రదేశాల్లో బిరుగుతున్న పాంసప్తి పట్టుకొనాయడం (సీం. కె. నాదయ్య) త్వారా గాంధీ వివరాలను సేకరించాడు.

* కమ్యూనిస్టుల సమస్యలు :-

→ వ్యేక్త ఇండియా ఉద్యమ సమయంలో ఉద్యమం వివిధంగా ప్రకృతి పరిణామాల బలవంతంగా ఈ ప్రాంతాన్ని కలుపుతూ ఉన్న బిల్లు కాంగ్రెస్ కార్యాలయాలకు ఈ సమస్యలను జారీచేసింది.

→ ఈ సమస్యలకు కారణం — కల్యాణవేంకటరావు.

[ప్రాంత రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ కార్యదర్శి]

→ ఈ సమస్యలకు తయారుచేయబడిన ప్రదేశం — మచిలీపట్నం.

→ సమస్యలకు జారీచేసిన తేదీ — 1942, July 29.

→ ఈ సమస్యలకు వాదనలను లభించిన ప్రదేశం — కమ్యూనిస్టుల సె.సి.సి. కార్యాలయం.

→ సమస్యలకు జారీచేసినాటికి ఈ ప్రాంత కాంగ్రెస్ ఉద్యమం — డా. పట్టాభి సతారామయ్య.

→ కమ్యూనిస్టు సమస్యలలో ముఖ్యంగా —

1. ప్రదేశపు ఈజ్జులను ఉల్లంఘించడం.

2. పన్నుల సరాకరణ

3. టెలిఫోన్ లైన్లను తెంచడం.

4. విదేశీ వస్తువులను, విద్యా సంస్థలను బహిష్కరించడం.

* → వ్యేక్త ఇండియా ఉద్యమ కాలంలో కరుణాశ్రీ కలంబర్ల పాట —

లేచిపోయాను పోలీసుల వాళ్లు.

→ ఉద్యమ సమయంలో బిరిగి www.osmanian.com ప్రాచుర్యం చేసినవారికి 1943, Feb 11 న

గాంధీ జి. జోజల సరావర బిచ్చు పూనుచున్నాడు. తప్పటికి గాంధీ వయస్సు - 74 yrs.

→ గాంధీ వ్యక్తిగత వైద్యుడు - మంచెర్ షా బారాబ్జీ గిల్లాడ్. [Cardiologist]

→ గాంధీ ఆరోగ్యవైద్య సరావర బిచ్చు తట్టుకోలేక ప్రభుత్వం భావించింది.

→ గాంధీ తీవ్రత్రయలకు ఆగాఫ్స్ భవంతిలో గంధపు చెక్కలతో 70 ల్లో తయారుచేయించింది.

→ గాంధీ విజయవంతంగా జి. జోజల సరావర బిచ్చు పూర్తిచేశాడు.

→ ఆగాఫ్స్ భవంతిలో బంధిగా ఉన్న సమయంలో గాంధీ రచనల గ్రంథం - Guide to the health.

* భారత జాతీయ సైన్యం: [INA - Indian National Army]

→ వ్యవస్థాపకుడు - కెప్టెన్ మోహన్ సింగ్.

→ క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం తీవ్రమైన బడిన కాలములో జాతీయ ఉద్యమానికి ఉత్తమ స్పందన - INA పోరాటం.

→ జిపాన్, హాంకాంగ్, ఇండోచీనా, ఇండియాపియా మొదలైన దేశాలలో భారతీయులు భారత స్వతంత్ర్య సంగ్రామానికి ఆసక్తికర సంఘాలను ఏర్పాటుచేసుకున్నారు.

→ ఈ సంఘాలన్నింటా కలిపి తుది రూపు ఇచ్చిన వాడు - రవీ బహాదూర్ బోస్.

→ ఇతను జిపాన్ లో స్థాపించిన లీగ్ - India's Independence League.

→ 1942, క్విట్ ఇండియా సంగ్రామానికి జిపాన్ సైన్యం ఆఫీసులలో తరువాత సుమారు 40,000 మంది భారత సైనికులు యుద్ధ ఖైదీలుగా జిపాన్ వశమయ్యారు.

→ జిపాన్ ప్రభుత్వ ప్రతినిధి - మేజర్ పూజీ వారా.

→ ఈ యుద్ధ ఖైదీలకు కెప్టెన్ మోహన్ సింగ్ను ఉద్దేశించారు.

→ కెప్టెన్ మోహన్ సింగ్ ఈ సైనికులతో INA ను స్థాపించాడు.

* కేరళీ సుభాష్ చంద్రబోస్:

→ జర్మనీ సహాయం - 1947, Jan 23, ప్రవేశం - కలకత్తా (బెరిన్)
↓
నేషనలిస్టు దినం.

- సేతాజీ గురువు - చిత్తరంజన్ దాస్.
- సేతాజీ ICR పరిషత్లలో 4th గ్రాంట్ ను సంపాదించాడు.
- ICR ఉద్యోగానికి రాజీనామా చేసి స్వేచ్ఛాత్రయ్యమండ్ల పాల్గొన్నాడు.
- 1928 నాటికి కాంగ్రెస్ లోకి యువతరాలికి నాయకుడయ్యాడు.
- 1938 లో హరిపుర (గుజరాత్) కాంగ్రెస్ సమావేశానికి ఉద్యోగిగా వికశ్రీవంగా వి్యవహరించాడు.
- 1939 ఆంధ్రం కాంగ్రెస్ సమావేశములో గాంధీ ప్రతిపాదింపుల డా॥ పట్టాభి సీతారామయ్యను ఓడించి సేతాజీ తిరిగి ఉద్యోగిగా వి్యవహరించాడు.
- పట్టాభి ఓడించి నా ఓడించి త్రి గాంధీ ప్రవేశించాడు.
- 1939 చివరిలో బోస్ కాంగ్రెస్ ఉద్యోగ పదవికి రాజీనామా చేశాడు.
- బోస్ రాజీనామాతో బాబూ రాజేంద్ర ప్రసాద్ ఉద్యోగ బాధ్యతలు స్వీకరించాడు.
- * → సభాధ్యక్షుడు బోస్ ప్రారంభించిన పాల్టీ - శ్రీశైలం జిల్లా.
- ఈ పాల్టీ మొదటి సమావేశం బాంబాయిలో జరిగింది.
- ఈ పాల్టీ లక్ష్యం - పోటి ప్రభుత్వాలను విస్తారము చేయడం.
- ప్రమాదకర విప్లవవాదిగా భావించిన ప్రభుత్వం బోస్ ను నిర్బంధించింది.
- నిర్బంధానికి ప్రతిఠికటనగా బోస్ ప్రాధాన్యతను ప్రారంభించాడు.
- "జైతి జివించి ఉండాలంటే వ్యక్తి మరణించాల్సిందే" త్రి బోస్ ప్రవేశపెట్టాడు.
- 1941, Jan 16th కలకత్తాలో 'ఎల్జి' కోర్టులో గల తన స్వగ్రహం నుండి 'జియాశ్రద్ధ' తన మారుమోపుతో బహు పాల్టీ వేషంలో బోస్ తప్పించుకున్నాడు.
- కలకత్తా నుండి వివిధ మార్గాలద్వారా బెర్లిన్ చేరుకున్నాడు.
- "బోస్ బెర్లిన్ చేరిన వైపున ఉద్యోగి కలగడం", "బెర్లిన్ లో కలగడం వస్తూనే ఉంది" నీవాణి తప్పించుకుని వైపున గుర్తుకు తెస్తున్నాడు" త్రి వైఖ్యాలను చూడాలి.

— R.C. మజుందార్.

20/10/16

- నేతాజీ సభాష్పచండ్రబాస్ 'టెర్మాండ్' పేరుతో పానీవోట్లను ప్రజ్ఞించుకొని బెర్లిన్ చేరాడు.
- పోట్లాంట్ చుట్టలు జరిపాడు. కానీ పోట్లాంట్నుండి ప్రజ్ఞమైన హామీ లభించలేదు.
- జర్మనీ జివాంతర్గామితైర్ 'U' టెంట్ ల సహాయముతో నేతాజీ Tokyo చేరుకున్నాడు.
- జివాంట్ ప్రధానమంత్రి 'తోడ్'తో సంప్రదింపులు జరిపాడు.
- 1943, July 4 న సింగపూర్ లో ఆజింట్ హిందువోట్ స్వస్తిచైత్రాధిపతిగా భాగ్యతల స్వీకరించాడు.

→ నేతాజీ గ్రహదాలు:

1. ఛలో ఢిల్లీ.
2. ఛైవోండ్.
3. మీరు గాను క్షయ్యిష్టండి, నేను మీరు స్వతంత్ర్యని ఇస్తాను.
4. దేశస్వతంత్ర్యం కోసం దయ్యంలో సహా ఎవరితోనైనా కలవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను.

→ బాస్ చైత్రగత కార్యదర్శి — మేజర్ అబ్దుల్ వహిద్.

→ బాస్ కలంబున గ్రంథం — Indian Struggle.

* ఆజింట్ హిందువోట్ గతం - కడం కడం బదాయగా

- పాణి సూత్రాలు :
1. ఇతిహాస్ (ఓ) — అకమత్రం
  2. ఇతీహత్ — విశ్వాసం
  3. మర్ఖాణి — త్రాగం.

→ పాణి బహుం — దూకుడున్న బహుం.

→ పాణి కేంద్రస్థానములు — రంగూర్, సింగపూర్.

→ 1943, Oct 21 న బాస్ సింగపూర్ లో భారత తాతలతో ప్రభుత్వమును వివాదుచేసాడు. ఈ ప్రభుత్వం 9 దినాలు గుర్తించాయి.

→ తాతలతో ప్రభుత్వం కేంద్ర మాలధ్యంతో రంగూర్ లో ఒక బ్యాంక్ ను వివాదుచేసింది.

- బాస్ వివాదుచేసిన దళాలు —
1. గాంధీ దళం (Congress)
  2. నెహ్రూ దళం
  3. నేతాజీ దళం — [Captain - వాగ్దాస్ షా]
  4. కమలం దళం — [Captain - బి. కె. కె.]

రాష్ట్రపతి పదవికి APJ-అబ్దుల్ కలాం వాటపడింది - సహగర్

* జివన్ ప్రభుత్వం అండమాన్, పోర్బార్ దీవులను సేతాజీకి అప్పగించింది. అండమాన్ దీవులను 'షహీద్ దీవులు (or) అమరదీవుల దీవులు' అని, పోర్బార్ దీవులను 'స్వరాజ్య దీవులు' అని సేతాజీ గామతరణం చేశాడు.

→ కజాద్ హిందు పాడిలో దళాలు - కోహిమా, మోడర్ లను కర్తవించుకున్నది.

→ 1945, May గాటి కజాద్ హిందు పాడ్ బడివాయి రంగూన్ ప్రాంతాన్ని కోల్పోయింది.

→ పాడిలో దళాలు కంస్థ ప్రభుత్వం లాగిపోయాయి.

* అమెరికా అధ్యక్షుడైన 'ట్రూమన్' జివన్ పై అణుబాంబు దాడికి ఆదేశించాడు.

→ 1945, Aug 06 న హొలోషిమా పై 'అటాంట్' అనుపేరుగల అణుబాంబు దాడి జరిగింది.

→ 1945, Aug 09 న గాగనాకి పై 'ఫాజ్ మ్యాక్' అణుబాంబు అనుపేరుగల అణుబాంబు దాడి జరిగింది.

→ 1945, Aug 14 న జివన్ అమెరికాకు లాగిపోయింది.

→ 1945, Aug 18 న వైవాన్సుండి ట్రాక్టోరు వెళుతూ విమాన ప్రమాదంలో సేతాజీ అధ్యక్షమయ్యాడు.

→ సేతాజీ అధ్యక్షంపై విచారణ చేసిన కమిషన్లు:

1. షానావాడి షాన్ కమిషన్
2. డి.సి. ఖోస్లా కమిషన్.
3. ముఖర్జీ కమిషన్

→ సేతాజీ స్వతంత్ర్యంతరం గుమ్మాజీ బాబా అను పేరుతో రవ్వ జీవితమును గడిపాడు కొండల క్రమశిక్షణ.

* షరకొడి విచారణలు :- [1945, Nov 05]

→ యుద్ధం ముగిసిన తర్వాత పాడిలో సైనికులపై కంస్థ ప్రభుత్వం షరకొడిలో విచారణ జరిపింది.

→ యుద్ధ ఖైదీలను విడుదల చేయాలని డ్రాగర్ సభలో నెహ్రూ కంస్థ ప్రభుత్వం డిమాండ్ చేశాడు.

→ విచారణకు ఎదురొక్క ప్రముఖ యుద్ధ ఖైదీలు :

1. షానావాడి షాన్.
2. T. B. సహగర్
3. గురూ బక్ష్ సింగ్ డిల్లీ.

→ యుద్ధ ఖైదీల తరపున వాదింపువారు :

1. భూలా భాయ్ దేశాయ్.
2. జవహర్ లాల్ నెహ్రూ
3. ఆసఫ్ ఆలీ.
4. తేజ్ బహదూర్ సప్రూ.
5. కడ్వూ

→ 1945, Dec 31 న విచారణ పూర్తి చేయబడి యుద్ధ ఖైదీలపై యావజ్జీవ శిక్షలు విధించబడ్డాయి.
 → బ్రిటిష్ Indian Army కి సర్వాధికారియైన మేజర్ జనరల్ ఆచెక్లెక్ శిక్షలను రద్దుపరిచాడు.

* రాజ్ జి కమిటీ [1943]

→ చక్రవర్తుల రాజగోపాలాచారిగారు ఒక పథకాన్ని తయారుచేశారు. ఈ పథకం - The way out pamphlet.
 → ఈ పథకం ద్వారా ప్రచారం చేశారు.
 → ఈ పథకంలో ప్రధానంశాలు:

1. దేశం స్వాతంత్ర్యం పొందడానికి కాంగ్రెస్ తో ముష్టి లోగ్ సహకారంవారి.
2. స్వాతంత్ర్యం పొందిన తర్వాత పాకిస్తాన్ విద్వేటనకు గురించి చర్చించాలి.
3. వాయువ్య, తూర్పు ప్రాంతాలలో ప్రజాభివృద్ధి సేరకు జరగాలి. (placidly)
4. రక్షణ, దేశీకీకరణ, వాణిజ్య, విదేశీవహారాల మొదలైన ముఖ్యవిషయాలపై ఇరుద్దెకాలు ఒక ఒడంబడికను కుదుర్చుకోవాలి.

→ ఈ పథకమును జిన్నా తిరస్కరించలేదు.
 → ఈ పథకం ఇప్పటికీ పాకిస్తాన్ తిరస్కరిస్తోంది. అది జిన్నా వ్యతిరేకం.

* ముతతతం:-

AIML:- [All Indian Muslim League]

- స్థాపించబడిన సంవత్సరం - 1906, Dec 30.
 → ప్రదేశం - ఢాకా.
 → స్థాపకులు - నవాజ్ సలిముల్లాఖాన్, ఆగాఖాన్, మరాఠ్ - ఉర్ - మాలిక్.
 → ఈ పార్టీ కేంద్ర కార్యాలయం - Lucknow.
 → ఈ పార్టీ తిరస్కార పుస్తకం గల పేరు - Green Book.

→ ఈ పార్టీ తొలి ఉద్దేశ్యం - రిగాల్గా.

→ పార్టీ మొదట సమావేశం జరిగిన ప్రదేశం - తమిళనాడు.

→ మొదట సమావేశం జరిగిన సంవత్సరం - 1908.

→ ఈ పార్టీ నాయకులలో విద్యుతుచేయబడినది.

→ "భారతదేశానియ కాంగ్రెస్ మాకు పెదబ్బాట్, ముస్లింలకి చుట్టాట్" - ఆంధ్ర ప్రాంత ప్రభుత్వం - ప్రెజిడెంట్
[Lieutenant Governor of Bengal]

→ పాకిస్తాన్ తన భావనకు 1933లో అనుకూలంగా జరిగింది.

→ రహమత్ ఆలీ చౌదరి తన కేంద్రీకీ విప్లవీయ విద్యార్థి పాకిస్తాన్ ఉపదాని ప్రవేశించాడు.

→ పర్షియన్ భాషలో పాకిస్తాన్ అనగా అర్థం - పవిత్ర భూమి.

* → రహమత్ ఆలీ చౌదరి రచనల గ్రంథం - Now or Never.

→ 1940లో లాహోరులో జరిగిన ముస్లింలకి సమావేశం తమ అంతిమ లక్ష్యం పాకిస్తాన్ తన ప్రకటించింది.

* వేవేట్ కమిషన్ :- [సిమ్లా సమావేశం]

→ సిమ్లా సమావేశం 1945, June 25న ప్రారంభమై July 14 న ముగిసాయి.

→ నాటి ప్రెజిడెంట్ - లార్డ్ వేవేట్ ఒక పథకమును తయారుచేసి కాంగ్రెస్, ముస్లింలకి పార్టీలను సంప్రదించుటకు ఆహ్వానించాడు.

→ ఈ సమావేశంలో వాళ్ళు సభ్యుల సంఖ్య - 21.

→ ప్రెజిడెంట్ కృష్ణకృష్ణావరమంతులలో ముస్లిం సభ్యులను League మాత్రమే నామినేట్ చేయాలని జియో పట్టబట్టాడు, దీని కాంగ్రెస్ వ్యతిరేకించుచుంది.

→ ఇరువురి మధ్య ఏకాభిప్రాయం కుడకుండును సిమ్లా సమావేశం విఫలమయ్యింది.

→ 2వ ప్రపంచ యుద్ధాంతరం 1947 లో ఏర్పడటం జరిగి Indian party - అధికారంలోకి వచ్చింది

→ క్లిమెంట్ అట్లీ ప్రధానమంత్రిగా, పిన్డీ లారెన్స్ భారత వ్యవహారాల కార్యదర్శిగా భారత లక్ష్యం చేరినారు.

* Royal Indian Navy ఆరుగురు :- [1946, Feb 18]

→ ఈ ఆరుగురు గల మరో పేరు - బాంబాయి ఆరుగురు.

→ ఆరుగురు ప్రారంభమై www.osmanian.com (near Bombay)

- భారతదేశ స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో జరిగిన అట్టహాసం ఆరుగురులు — R.I.N ఆరుగురులు.
- 'అవ్వాట్' అను యుద్ధ నౌకపై B.C. దత్త అను నావికుడు వ్యవస్థాపకాధికారి అను సాధారణ రహస్య
- ఆంధ్ర ప్రభుత్వం B.C. దత్తను తరస్పచేసింది.
- R.I.N. ఆరుగురులు నాయకత్వం వహించినవారు — M.S. Khan.
- 78 యుద్ధ నౌకలు, 20 తర స్టోక నౌకలు, 20,000 మంది నావికులు ఆరుగురులతో పాల్గొన్నారు.
- ఆరుగురులను అణచివేయడానికి ప్రయత్నించిన ఆంధ్ర నౌకాదళాధికారి — ఉజ్జయిని గాడ్ క్రే.
- పబ్లిక్, జిస్సాల బోర్డులో నావికులు లాభిపోయారు.
- R.I.N. ఆరుగురులతో భారతదేశాన్ని ఇంకొకటి రోజుల మధ్య పరిపాలించే ముఠా ఆంధ్రీయుల గుర్తించారు.
- 1946, Feb 19న England ప్రధాన - అట్ల Cabinet Mission ను ప్రకటించారు (మంత్రిత్వ శాఖలకు)

* Cabinet Mission సభ్యులు:-

1. ^(ప్రెసిడెంట్) వాటెక్ వారెన్. - భారత ప్రభుత్వాల రాజ్య శాస్త్రవేత్త.
2. క్రీష్ణ - Board of Trade యొక్క ఉద్దేశ్యం.
3. A.V. అలెక్సాండర్ - ఆంధ్ర ప్రధాన నౌకాదళాధికారి. (Supreme Commander)

* కేనెడీజ్ మిషన్ సభ్యులు భారతదేశానికి చేరుకునే నాటికి వైశ్రామ్యం - 1st Vewel.

→ 1946, Mar 24న Cabinet మిషన్ సభ్యులు delhiకి చేరుకొని కౌన్సిల్, మన్షింగ్ లిగిలతో చర్చలు ప్రారంభించారు.

* క్యూబెక్ మిషన్ ప్రధాన ప్రధానాలు:-

1. దేశంలో సమాజ ప్రభుత్వం ఏర్పడాలి.
2. ఈ సమాజ ప్రభుత్వంలో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి రక్షణ, విదేశీ వ్యవహారాలు, రవాణాలపై మాత్రమే అధికారముంటుంది, ఇతర అధికారాలన్నీ రాష్ట్రాలకు చెందుతాయి.
3. దేశంలో రాజ్యాంగ పరిషత్ ఏర్పాటువుతుంది.
4. రాజ్యాంగ రచనకు కొంత సమయం 'పడుతుంది కావున తాత్కాలిక ప్రభుత్వము ఏర్పాటువుతుంది.

* ముస్లిం లీగ్ ప్రత్యేక చర్య దినోత్సవం :- (Direct Action day)

- 1946, Aug 16 ప్రత్యేక చర్య దినోత్సవాన్ని నిర్వహించాలని ఢిల్లీ పిలపుణ్ణుడు.
- ప్రత్యేక చర్య దినోత్సవం రోజున కలకత్తాలో మారణవోమాలు ఎక్కువగా జరిగాయి.
- నాటి బెంగాల్ ముస్లిం మంత్రి - సుత్రావర్తి, [Muslim League]
- బెంగాల్ మారణవోమాన్ని తగ్గించడానికి గాంధీ బెంగాల్ లో ప్రకటించాడు.
- గాంధీ తూర్పు బెంగాల్ లోని నవకాలీ తీసు గ్రామానికి చేరుకున్నాడు.
- గాంధీ ప్రకటనతో బెంగాల్ లో శాంతియుత పరిస్థితులు ప్రారంభమయ్యాయి.

* తాతాల్ లోక ప్రభుత్వం :-

- 1946, Dec 29 తాతాల్ లోక ప్రభుత్వం ప్రమాణస్వీకారం చేసింది.
- • జవహర్ లాల్ నెహ్రూ - ప్రధాన మంత్రి
- సర్ధార్ వల్లభాయ్ పటేల్ - Home Minister
- Babu Rajendra prasad - Food & Agriculture.
- Asaf Ali - Railway
- Rajagopala Chari - Education
- Jiyakath Ali Khan - Finance
- John Mathai - Industries.
- H. C. Baba - గణులు.
- Sardar Baldev Singh - రక్షణ

* చిట్ట ప్రకటన :- [1947, Feb 20]

- బెంగాల్ వాణిజ్యమెంటులో చిట్ట ప్రకటన చేస్తూ "1930-1948, June 30 నాటికి ఆంధ్ర భారతదేశం నుండి వైదొలగుతుంధ్ర ప్రకటించాడు."
- వేవేక నాథముల్ లాడ్జ్ మోంట్ బాట్స్ ప్రత్యేకంగా నియమించబడ్డారు.

* మోంట్ బాట్స్ పథకం :- [1947, June 3]

* → ఈ పథకాన్ని గల మో వేడు www.osmaniaonline.com plan

→ పథకం లోని ముఖ్యాంశం:

1. దేశం India, Pakistan లగా విభజించబడుతుంది.
2. చెంగాల్ మరియు పంజాబ్ ల విభజించబడతాయి.
3. స్వదేశ సంస్థానముల India లోకి, Pakistan లోకి చేరవచ్చు. (అ) స్వతంత్రంగా ఉండవచ్చు.
4. Pakistan కు ప్రభుత్వ రక్షణ పరిషత్ ఏర్పాటు చేయబడుతుంది.
5. దేశ విభజనకు 'సెన్ రిజిస్ట్రార్' అధ్యక్షతన సహజ కమిషన్ ఏర్పాటు చేయబడుతుంది.

→ Indian Independence Bill రామస్వామియ్యం ప్రవేశపెట్టబడిన తేదీ - 1947, July 4.

→ Bill పార్లమెంట్ ఆమోదం పొందిన తేదీ - 1947, July 17.

→ చక్రవర్తి ఆమోదం పొందిన తేదీ - 1947, July 18.

→ నాలుగు England చక్రవర్తి - VI జార్జి.

→ 1947, Aug 14 తర్వాత ఇరుదేశాలకు స్వతంత్రం సిద్ధమయింది.

* భారతదేశానికి స్వతంత్రం సిద్ధమవుతున్న గాంధీ కలకత్తాలో ఉన్నారు.

→ భారతదేశానికి స్వతంత్రం సిద్ధమవుతున్న కారణం - అధ్యక్షుడు - J.R. ప్రసాద్.

* "Freedom at Midnight" అను గ్రంథ రచయితలు - డివియన్ లావినీ లాల్ కౌన్సిల్.

→ Aug 15 వ తారీఖున భారతదేశం స్వతంత్ర్య ఉత్సవాలను నిర్వహించుచున్నది.

→ Aug 15 న స్వతంత్ర్య ఉత్సవాలను నిర్వహించుచున్న ఇతరదేశాలు - 1. గ్రీస్
2. బ్రాజిల్.

* Nehru తొలి మంత్రులు:-

1. Jawaharlal Nehru - P.M., విదేశీ వ్యవహారాలు, కామన్ వెల్త్, సాంకేతిక పరిశోధన.
2. Sardar Vallabhai Patel - ఉప ప్రధాని, వాణిజ్య, స్వదేశ సంస్థానాల వ్యవహారాలు.
3. Dr. B.R. Ambedkar - ప్రాధికారం.
4. Dr. Babu Rajendraprasad - వ్యవసాయం, ఆహారం.
5. Shanmugam Shetty - ఆర్థిక శాఖ.
6. Baldev Singh - రక్షణ.
7. John Mathai - రైల్వే, ఉపరితల రవాణా.

9. Syam prasad Mukherjee — పరిశ్రమల, రవాణా.
10. Rajakumari Anvultha Gaur — ఆరోగ్యం.
11. N.V. Gadgil — విద్యుత్, గనుల
12. Babu Jagjeevan Ram — కౌశలసాధన.
13. H.C. Baba — వాతావరణం.
14. Rabi Kidwai — Communications.

* స్వదేశ సంస్థానములు:-

- బడ్జెట్ నివేదిక ప్రకారం భారతదేశంలోని స్వదేశ సంస్థానముల సంఖ్య — 562
- స్వదేశ సంస్థానాలలో పెద్దది, విస్తృతవంతమైనది — Hyderabad.
- చిన్నది — లోకబెత్తి. (Kalyan) (Below 1000)
- Hyd, జోనగడ్, రాజ్ఘర్, బ్రాహ్మకర్ (Kerala) స్వదేశ సంస్థానముల తప్ప ఎక్కువ స్వదేశ సంస్థానములు Indian Union లో విలీనమయ్యాయి.
- ఎలాంటి షరతుల లేకుండానే బ్రాహ్మకర్ స్వదేశ సంస్థానం Indian Union లో విలీనమయ్యింది.

→ జూహుడ్ :- (Juhut)

- పరిపాలకుడు — ఖాన్ మహబూబ్ ఖాన్ రసూల్ ఖాన్.
- ప్రధానమంత్రి — షాహాజ్ ఖాన్ బుట్టో.
- జూహుడ్ పరిపాలకుడియిన రసూల్ ఖాన్ కు కుకలంటి మహబూబ్, కుకలంతు పెళ్ళిళ్ళు చేసి ప్రజాధనాన్ని వృథాచేసేవాడు.
- ఈ సంస్థానంలో ఎక్కువసాతం మంది ప్రజలు — వోండువులు.
- ప్రజాతిరుగుబాటులో రసూల్ ఖాన్, షాహాజ్ ఖాన్ బుట్టోల పాత్ర కు పాతివోమాడు.
- C.B. సంగారాజ్ ఈసు I.C.S. ఉన్నాడని జూహుడ్లో ప్రజాభిప్రాయ సేవకల జరిగింది.
- ఎక్కువసాతం మంది ప్రజలు Indian Union లో కలగడానికి అంగీకరించారు.

→ కార్జున్ :-

- పరిపాలకుడు — మహారాజ్ వాసింగ్.
- 1947, Oct 22 న పాక. కర్ణాటకలో కలగడం.

→ ౧౯౪౭ వరకు వాణిజ్యం కోసం బండ్లను పంపించే వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేసారు.

→ వైద్యకార్యక్రమాలు:-

→ పంపించుట - ౧౯౪౭ మార్చి ఉపాధి కమిషన్ [VII ఆర్డర్లు]

→ యథాపూర్వకం బండ్లను ఉపయోగించడం వల్ల భారత ప్రభుత్వం ౧౯౪౭ సెప్టెంబర్ ౧౭న ప్రకటించిన వాణిజ్యకార్యక్రమం - operation polo. (or) operation రికార్డింగ్.

→ 1948, Sep 13 నుండి 17 వరకు operation polo ప్రకటించబడింది.

→ Sep 17 న ౧౯౪౮ భారత ప్రభుత్వం లాంగ్విల్లును

* → operation polo సమయంలో ప్రక్రమం - చట్టవల్ల రాజీనామా చేశారు.

→ ౧౯౪౮ సర్వసైన్య నిధి (India) - భూషణ్.

→ operation polo పునరుద్ధరణ వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేశారు - Major General J.N. Chowdhary (Jayantho nath)